



## ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

### Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας  
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου  
Τηλ. 22894304  
ηλ. διεύθυνση: [prinfo@ucy.ac.cy](mailto:prinfo@ucy.ac.cy),  
ιστοσελίδα: [www.pr.ucy.ac.cy](http://www.pr.ucy.ac.cy)

# Η εκκωφαντική σιωπή του Εθνικού Συμβουλίου

Του Σταύρου Α. Ζένιου

*Το ευρωπαϊκό κεκτημένο προσφέρει εργαλεία για αναδιαμόρφωση του «κεκτημένου των διαπραγματεύσεων». Χρειαζόμαστε θεσμοθετημένο και ορθά δομημένο Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας για να σχεδιάζει πρωτοβουλίες που να προωθούν τα συμφέροντά μας εναρμονίζοντάς τα με ευρωπαϊκές πολιτικές.*

«Όταν ξέρεις πού βρίσκεσαι και πού πηγαίνεις, μπορείς να χαράξεις πορεία και να βρεις τρόπους να φτάσεις στον προορισμό σου.» Στον αντίποδα της παρατήρησης του Αβραάμ Λίνκολν, βρίσκεται η συμπεριφορά του Εθνικού Συμβουλίου. Δεν είναι μόνο οι αντιπαραθέσεις που προκαλούν ανησυχία. Εκείνο που πρέπει να μας ανησυχεί είναι η εκκωφαντική σιωπή. Τίποτα καινούργιο δεν έχει λεχθεί. Δεν έγινε καμία ανάλυση νέων δεδομένων ούτε υπάρχει ένδειξη αντίληψης ευκαιριών.

Χρειαζόμαστε Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας που να σχεδιάζει πρωτοβουλίες, αντί να διαπληκτίζεται για την επόμενη αμυντική κίνηση.

Λύση δεν διαφαίνεται και η Τουρκία παγώνει τις διαπραγματεύσεις με την ΕΕ επί Κυπριακής προεδρίας. Πώς προετοιμάζουμε μελλοντικές ευκαιρίες; Πώς χρησιμοποιούμε την επιρροή που μας δίνει το γεγονός ότι 10% του φυσικού αερίου της ΕΕ μπορεί να προέλθει από τη χώρα μας;

Η Τουρκία έχει Σχέδιο Β. Κατ' ακρίβεια, εμμένει στο Σχέδιο Α από το βιβλίο του Νταβούτογλου. Δηλαδή, μένει το Κυπριακό ανοικτό για να υποβοηθείται η «επιθετική στρατηγική θάλασσας» της Τουρκίας και λύνονται προβλήματα των Τουρκοκυπρίων μέσω Τουρκίας. Τυχόν προσάρτηση των κατεχομένων δημιουργεί ανυπέβλητα προβλήματα διότι το κατεχόμενο μέρος της Κύπρου προσδιορίζεται ως ευρωπαϊκό έδαφος από τη Συνθήκη



Προσχώρησης. Ωστόσο, η τουρκοκυπριακή διοίκηση γίνεται σταδιακά αναπόσπαστο μέρος τουρκοικών θεσμών. Για την Τουρκία είναι όλα καλά: το πρόβλημα παραμένει ανοικτό και τα κατεχόμενα εναρμονίζονται με την Τουρκία.

Η πολιτική της δικής μας κυβέρνησης αποδείχθηκε αδιέξοδη. Πρέπει να κατανοήσουμε ότι το αδιέξοδο «κεκτημένο των διαπραγματεύσεων» διαμορφώθηκε διαχρονικά από τα τετελεσμένα της εισβολής, την ισχυρή θέση της Τουρκίας και τις άτεγκτες θέσεις του Ραούφ Ντεκτάς. Μετά από τριανταοκτώ χρόνια πρέπει να επανεξετάσουμε τη στρατηγική μας. Αυτό προϋποθέτει εις βάθος συστηματική ανάλυση. Η «επανατοποθέτηση του Κυπριακού ως πρόβλημα εισβολής και κατοχής» στερείται βάθους. Ήδη το ψήφισμα 3212 της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ έχει θέσει το θέμα εισβολής και κατοχής (παρ. 2). Ταυτόχρονα, ζητά από τις δύο κοινότητες να συζητήσουν «επί ίσοις όροις» το Σύνταγμα της χώρας (παρ. 3 και 4). Πώς εννοούν λοιπόν την επανατοποθέτηση; Να επιστρέψουμε στον ΟΗΕ για να μείνει μόνο η παράγραφος 2 του ψηφίσματος; Να παραμείνουν οι ευθύνες της άλλης πλευράς και να απαλλαγούμε εμείς των υποχρεώσεών μας; Ενδιαφέρουσα πρόταση χωρίς προοπτικές επιτυχίας, εξ ου και η σιωπή του Εθνικού Συμβουλίου.

Τα μεγάλα εθνικά θέματα οφείλουμε να τα προσεγγίζουμε με αντίληψη του ιστορικού τους βάθους. Αντί να προσεγγίζουμε το κυπριακό ως πρόβλημα προς άμεση επίλυση υπό δυσμενείς συνθήκες, μήπως ήρθε η ώρα να χαράξουμε πορεία λύσης που να προετοιμάζει καλύτερες συνθήκες; Η Τουρκία προτιμά λύση υπό όρους που δεν είναι αποδεκτοί για εμάς. Η δική μας πλευρά προσβλέπει σε λύση υπό καλύτερες συνθήκες, χωρίς όμως να τις προσδιορίζουμε και να τις επιδιώκουμε ενεργά. Ως αποτέλεσμα, το κάθε σχέδιο λύσης είναι χειρότερο από το προηγούμενο. Γιατί; Διότι οι συνθήκες δεν βελτιώνονται αν δεν πάρουμε πρωτοβουλίες. Αφήνοντας τις πρωτοβουλίες σε άλλους, εκείνοι διαμορφώνουν το περιβάλλον και οι συνθήκες χειροτερεύουν.

Το δικό μας Σχέδιο Β πρέπει να αξιοποιεί τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και την ευρωπαϊκή έννομη τάξη που ανοίγουν ευκαιρίες βελτίωσης των συνθηκών. Το ευρωπαϊκό κεκτημένο προσφέρει εργαλεία για αναδιαμόρφωση του «κεκτημένου των διαπραγματεύσεων». Πρέπει όμως να σχεδιάζουμε πρωτοβουλίες που να προωθούν τα συμφέροντά μας εναρμονίζοντάς τα με ευρωπαϊκές πολιτικές. Να αξιοποιούμε, δηλαδή, τα θεσμικά πλαίσια της Ένωσης με συγκροτημένη στρατηγική που να οδηγεί προς τις δικές μας επιδιώξεις. Τι να επιδιώξουμε; Να είναι Ευρώπη και όχι Τουρκία το κατεχόμενο μέρος της χώρας μας. Έτσι θα προετοιμάσουμε καλύτερες συνθήκες επίλυσης.

Η στρατηγική μας μπορεί να βασιστεί στα ψηφίσματα του Ευρωκοινοβουλίου για επιστροφή της Αμμοχώστου και αποχώρηση στρατευμάτων, και τη πολιτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για εξομάλυνση των σχέσεων Κύπρου-Τουρκίας και διευκόλυνση των τουρκοκυπρίων. Με άλλα λόγια, δεν προωθούμε κυπριακή ατζέντα αλλά την εφαρμογή αποφάσεων ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Δεν χρησιμοποιούμε πολλά μικρά βέτο για να λύνουμε πολλά μικρά προβλήματα, χωρίς τελικά να λύνουμε κανένα. Η πυρηνική επιλογή του βέτο στρέφεται προς ένα και μεγάλο στόχο: την εφαρμογή αποφάσεων ευρωπαϊκών



οργάνων. Την επαναποποθέτηση του προβλήματος σε ευρωπαϊκές βάσεις που οδηγεί στην προετοιμασία ευνοϊκότερων συνθηκών.

Πώς παίρνουμε πρωτοβουλίες στην ΕΕ αντί να αφήνουμε τις πρωτοβουλίες στην Τουρκία; Χρειαζόμαστε θεσμούς για την παραγωγή εναλλακτικών πολιτικών με προοπτικές επιτυχίας. Δηλαδή, ένα θεσμοθετημένο και ορθά δομημένο Συμβούλιο Εθνικής Ασφάλειας.

Θεσμοθετημένο σημαίνει, να δημιουργηθεί δια νόμου. Ορθά δομημένο σημαίνει, να εκπροσωπεί τους Ελληνοκύπριους (μας αρέσει ή όχι εκπροσωπούμαστε από τα κόμματα), να σέβεται τις συνταγματικές αρμοδιότητες του Προέδρου, να λαμβάνει υπόψη το πολιτικό εκτόπισμα των εκπροσώπων καθιστώντας τους υπεύθυνους. Θα μπορούσε να ακούει τις απόψεις άλλων σημαντικών θεσμών. Διερωτηθήκαμε ότι ίσως είναι καιρός να ακουστούν και οι άλλες κοινότητες της χώρας;

Το Συμβούλιο χρειάζεται μηχανισμούς πολιτικής ανάλυσης από επιστημονικό δυναμικό διεθνούς εμβέλειας. Απαιτείται συστηματική προεργασία για να σχεδιάζουμε εναλλακτικές επιλογές στη βάση ευκαιριών που δημιουργούνται από τις ενέργειες του αντιπάλου, ή εμφανίζονται αυτοφυώς στο δυναμικό περιβάλλον, ή τις προκαλούμε με δικές μας πρωτοβουλίες.

Χρειαζόμαστε όμως κάτι ακόμη. Ηγεσία που να ορθώσει ηθικό ανάστημα μπροστά στους Ευρωπαίους ηγέτες, να μιλήσει στα κοινοβούλια των λαών της Ευρώπης και να πείσει ότι σε αυτό το νησί ένας υπερήφανος λαός αγωνίζεται για τα ευρωπαϊκά ιδεώδη. Όχι για να λύσει τεχνικά προβλήματα ποσοστών στάθμισης ψήφου και αριθμού εποίκων. Η ανάληψη της προεδρίας της ΕΕ αποτελεί την ευκαιρία μας για ηθική ηγεσία –moral leadership. Βεβαίως να μην χρησιμοποιήσουμε την προεδρία για να προωθήσουμε κυπριακή ατζέντα. Μπορούμε όμως να προωθήσουμε ευρωπαϊκά ιδεώδη που μας ευνοούν. Αντί αυτού επίσημα χείλη θέτουν στόχο απλά όπως «είναι στην ώρα τους τα αυτοκίνητα των Ευρωπαίων υπουργών» ή «να πάρουν δείγμα κυπριακής κουζίνας». Αν θέλουμε να έχουμε επιρροή να συμπεριφερόμαστε ως υπεύθυνη Ευρωπαϊκή χώρα, όχι ως φιλόξενο τουριστικό γραφείο.

Στην παρακαταθήκη «μακροχρόνιος θα είναι ο αγών» πρέπει να δώσουμε σύγχρονο νόημα σχεδιάζοντας με ευρωπαϊκές προδιαγραφές. Διαφορετικά, αυτοσχεδιάζουμε με αναχρονιστικές νοοτροπίες, οδηγούμαστε σε αδιέξοδα και καταλήγουμε στις κοκορομαχίες ενός γουμά. Και στην Ευρώπη κανείς δεν μας ακούει. Σίγουρα μπορούμε καλύτερα.

**[Από το βιβλίο του συγγραφέα *Δημιουργική Κύπρος. Πολιτική μεταρρύθμιση για την Κύπρο του 21ου αιώνα*, Αθήνα: ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ, υπό έκδοση.]**

**Ο Σταύρος Α. Ζένιος είναι καθηγητής χρηματοοικονομικών στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και πρόεδρος των πρυτάνεων των Πανεπιστημίων των Ευρωπαϊκών Πρωτευουσών.**